

צילום: ג'ון הול

ורדה צ'צ'יק

מזרח

תיכוני

ניו-יורק

בלנסט הניו-יורקי הגדול גר קובי רביץ, מעצב אוכנה ישראל

שעשה הסבה לעסקי גדל. על העיצוב ניצח האדריכל יסי

פרידמן, שחזר לישראל מארה"ב לאחר 23 שנות היעדרות

148 | מודר

מזרח תיכוני ניו יורקי, בנין ודיוור, גיליון 52. אוקטובר-נובמבר 1997, עמ' 148-154.
מאת: ורדה צ'צ'יק
צילום: ג'ון הול

מימין: הלופט של קובי רביץ משלב אסתטיקה ישראלית, ניו-יורקית, ומזרח תיכונית: אמנות ישראלית, אריגים בוכריים, שטיחים טורקיים ופרסיים שהגיעו לניו-יורק מתל-אביב, וכריות גדולות להסבה.

משמאל: המטבח הוא גולת הכותרת של הבית: משטחי שיש מאסיביים, עץ בהיר משולב בעבודות שונות של ניריסטה, ביו השאר חיפוי ארונות בניירוסטה מריקעית, בריבועים ששירטטי באווית של 45 מעלות ביחס למשטחים, בטקסטורה המזכירה תפירים בבד סאטן של שמיות פוך.

הנוף של דרום מנהטן נשקף מהחלונות. עמודי הברזל הם יציקות מלפני כמאה שנה, ממפעל שייצר קני-תותחים

הלופט הניו-יורקי של קובי רביץ, מעצב אופנה ישראלי שעבר בניו יורק הסבה לעסקי נדל"ן, משלב אסתטיקה ישראלית וניו-יורקית, מכיוונים שונים. המקום: איזור יוניון סקווייר, שכמה יכמה מפעל-תעשייה קטנים הפכו בו לחללי מגורים שיבירעין ילב. האדריכל גם הוא ישראלי, יוסי פרידמן, שחזר בינתיים לישראל, לאחר היעדרות של 23 שנה, ופתח בתל-אביב משרד עצמאי שמראה סימנים ראשונים של הצלחה. הריהוט - חלקו ישראלי מאוד: אריק ברשמיין מייצג שם בגדול; יכ גם אמנים ישראליים שציירותיהם מפארות את הקירות, כמו לדוגמא הצלמת מיכל הימן, וחלקו מזרח תיכוני מאוד: אריגים ביכריים, שטיחים טורקיים ופרסיים שהגיעו לניו-יורק מתל-אביב, וכריות גדולות להסבה.

מה שלא ישראלי טיפסי במקום הוא הגודל, הגובה, והנוף של דרום מנהטן הנשקף מהחלונות. גם הכותרות המגולפות של עמודי הברזל התימכים את התקרה הן בסגנון לא ישראלי - אלה יציקות ברזל שניצרו לפני כמאה שנה, במפעל שייצר גם קני-תותחים. גם רמת הביצוע וההקפדה על פרטים הם משהו שרואים יותר בחו"ל מאשר בארץ (אם כי לאחרונה אפשר לפגוש גם אצלנו הפתעות נעימות). החוש האסתטי המעודן והתרבותי של יוסי פרידמן, התפתח אף הוא בעיקר בארה"ב, בתקופת הלימודים בפרינסטון, ולאחר מכן בעבודה. תחילה במשרדו של מייקל גרייבס, ולאחר מכן במשרד העצמאי שהקים בניו-יורק עם שלוחה במיאמי ביץ'.

נושא אחר

במיאמי ביץ' השתתף משרדו של פרידמן בפרויקט מיוחד במיט, שהוצג בספר יפהפה, על התחדשות רחובות שלמים במיאמי, בסגנון הארט-דקו. "אהבתי במיאמי כל מיני דברים, אבל במיוחד את מה שהיא הזכירה לי מתל-אביב. יש שם אוכלוסיה יהודית ומזג אוויר חמים, בתים מבטון, גגות שטוחים, ניגודים חריפים בין אור וצל, חוף ים וכל הבעיות הטובעות ממנו: מליחות ולחות. זה היה מרענן מאוד, לאחר השנים שלמדתי יעבדתי בניו-אינגלנד האירופית".

בעמוד זה: שני מבטים על
חדרי הרחצה בלופט,
שהם החללים הסגורים היחידים
במרחב הפתוח.
משמאל: חדר השינה הרומנטי,
עם מיטה עבודת ברזל
המוקפת על-ידי כילה אייריות.
את המנורה העומדת על
השידה עיצב האדריכל יוסי פרידמן.

החלוקה בין איזורים נעשתה באמצעות קירות גבס. המצאה חשובה לדעת פרידמן

ההתמחות המקצועית, היא מספר, כליך חריפה בארה"ב, עד כי החלוקה אינה מתמצה במימחיות לאדריכלות, לאדריכלות פנים ולדקורציה. תחומי המימחיות מתפצלים גם לתכנון בת-מגורים (רזידנשיאל), שטחים מסחריים (קומונרשיאל) והנויות קטנות (רזידנציאל). "אני, עם הישראליות שלי, העזתי להציע את עצמי בכל פעם לנשיא אחר. בדרך-כלל הלסכות מוצפים ממך לנסיין רב בתחום מצומצם אחד, ושואלים אותך: כמה חנויות כבר עשית, כמה מבני מגורים כבר תיכנת, כמה בת-רמלן וכן הלאה. כשענית: עדיין לא עשיתי אף אחד, אבל תני לי הזדמנות. זה קרה, והצלחתי לפעול בתחומים מגוינים".

פרידמן, שהנסיין שצבר מקיף החל מאדריכלות בקנה-מידה גדול (מבני ציבור) ועד לתכנון מסעדות, וילות ודירות, מחשיב מאוד את אדריכלות הפנים. "בארץ יש עדיין גישה מופרכת, כאילו אדריכלות פנים היא איזה נספח למשהו נחשב יותר, ויקרתי יותר: אדריכלות ובינוי ערים. כאילו בטון זה חומר חשוב ובד - לא כל-כך", אימר פרידמן.

"תכנון פנים נכון של דירה כל-כך חשוב, אנשים לא מתארים לעצמם עד כמה. זה ממש טועה ליחסים של בני המשפחה, אם התכנון של הדירה טוב או רע. לכל הצבה של קיר, תאורה או רהיט, יכולה להיות השפעה על הדינמיקה המשפחתית", הוא מסביר. "כך גם בשטחים מסחריים". כשאני עוסק בחידוש פני 'המשביר לצרכן', ומתכנן את שטחי המכירה - אני יוצר מיפגש בין המוכרים והלקוחות, ונמנע מדלפקים שיוצרים חיץ".

את הרשקפות הללו מיישם יוסי פרידמן לא רק בהחלטות להתמקד בעיקר באדריכלות פנים - אלא גם בהוראה בחוג לאדריכלות פנים, במסלול האקדמי של המכללה למינהל, בראשותו של פרופ' רן שחורי. הלופט הניו-יורקי שתכנן ועיצב לקובי רביץ הוא בהחלט דוגמא יפהפייה ליישום ההשקפות והתיאוריות שלו.

זהו חלל גדול ששטחו כ-300 מ"ר, שרכש קובי רביץ, אדם בעל טעם משובח וידע נרחב בעיצוב, אדם גבוה במיוחד, שביקש מהאדריכל שלו כמה וכמה דברים: שהמטבח יהיה

מימין: מקורות התאורה בלופט
הם גופים סמויים, שאת
כולם אפשר לכונן לכמית האור
הרצויה באמצעות עמעם.
מימין למטה: הדלתות
המפרידות בין איזור האירוח
לבין איזור השינה הן
דלתות ישנות משוק הפשפשים
בניו-יורק, שם נרכשה גם
הנברשת העתיקה.

כדי להעניק ללופט אווירה ישראלית הושם דגש על גוונים בהירים וטבעיים

באופן משמעותי מרכז הבית, שהתכנן יתחשב בגובה האישי שלו - כלומר, הרבה מרחב הן בשטחים הציבוריים והן בחללים הפרטיים, חללים פתוחים ומקושרים ביניהם ולא חדרים סגורים, ועיצוב מוקפד. כשהחלה העבודה על הלופט, רביץ התגורר שם בגפו. כיום הוא מתגורר עם אשתו אורלי, מעצבת תכשיטים. הדר העבודה שבלופט עבר לרשותה, ורביץ עובד מחוץ לבית.

אווירה ישראלית

המטבה, גולת הכותרת של הבית, היא גם פנינה עיצובית: משטחי שיש מאסיביים, עץ בהיר משולב בעבודות שונות של נירוסטה, בין השאר חיפוי ארזית בנירוסטה מרוקעת בריבועים ששורטטו בזווית של 45 מעלות ביחס למשטחים, בטקסטורה המזכירה תיפורים בבד סאטן של שמיכות פוך. כמו כן ניכרת כאן הקפדה על בחירת אביזרי המטבח - כולם מחופים בנירוסטה.

רצפת העץ העתיקה, שנעשתה מעץ ליבנה (בירץ') לפני יותר ממאה שנה - עברה תהליך של שימור ושחזור של החלקים הפגועים, ומסביב לעמיד הברזל עוצב כוכב בגוונים כהים יותר, שנראה כאילו נעשה בטכניקה של שיבוץ עץ, אבל למעשה נוצר בשיטת ההדפס על עץ. במעבר בין החלל הציבורי לפרטי עוצב חלל ביניים בצורת ביצה, ובו הותקנה תקרה אובלית מקיפה.

החלוקה בין איזורים שונים נעשתה באמצעות קירות גבס, שפרידמן רואה בהם את אחת ההמצאות החשובות ביותר, שמסייעות לאדריכלי פנים לעשות את מלאכתם. כדי להעניק ללופט אווירה ישראלית - הושם דגש על גוונים בהירים וטבעיים, ועל עיבוד טבעי לחומרים: שיש מסותת, עץ מאסיבי. הדלתות המפרידות בין איזור האירוח לבין איזור השינה הן דלתות ישנות משוק הפשפשים בניו-יורק, שם נרכשה גם הנברשת העתיקה. שאר מקורות התאורה בלופט הם גופים סמויים, שאת כולם אפשר לכונן לכמית האור הרצויה באמצעות עמעם.

יוסי פרידמן, עסק גם בעיצוב שורה של גפי תאורה, מוצרי קוסמטיקה ובקבוקים עבור חברת "רבולין", וכן בעיצוב קופסאות אריזה למתנות לרשת "בלומינגדיילס". "אל תשכחי להזכיר את שני האסיסטנטים הישראליים בעבודה הא", מדגיש פרידמן בתום הפגישה: "רותי הרשקוביץ ורון אייזנברג, שניהם חזרו אף הם לישראל".

